

MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI

raport de activitate

2007

Muzeul Național de Artă al României - amplasat în zona centrală a Bucureștiului, în clădirea fostului palat regal, edificiu semnificativ pentru arhitectura bucureșteană a secolelor XIX-XX - este deținătorul unui valoros patrimoniu de artă românească și străină.

Galeria de Artă Europeană

Situată în corpul Kretzulescu al muzeului, Galeria de Artă Europeană a fost închisă pe data de 5 noiembrie 2006 ca urmare a restituirii celor 19 lucrări din colecția baronului Samuel von Brukenthal Muzeului Național Brukenthal din Sibiu; Galeria a fost reorganizată și redeschisă publicului la 21 iunie 2007, fiind inaugurată sub auspiciile Ministerului Culturii și Cultelor, și sub înaltul patronaj al Reprezentanței Comisiei Europene în România.

Nucleul Galeriei de Artă Europeană îl reprezintă colecția regelui Carol I, căreia i s-au adăugat, între anii 1948-1950, lucrări din patrimoniul unor importante muzee și colecții particulare bucureștene, dar și donații și achiziții. Valoroase lucrări de artă recent restaurate sunt incluse în actuala expunere: *Buna Vestire* de Tintoretto, *Întoarcerea fiului risipitor* de Bernardino Licinio, *Venus și Amor* de Lucas Cranach cel Bătrân, *Triumful Fecioarei înconjurată de îngeri* de Pedro Campaña. Sunt expuse de asemenea picturi, sculpturi și obiecte de artă decorativă care nu au mai fost prezentate publicului în ultimii ani, dintre care amintim: *Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus* de Luca Giordano, *Sfânta familie* de Giorgio Vasari, *Fuga lui Iacob* de Jean Tassel, *Iisus și păcătoșii pocăiți* atribuit lui Anton van Dyck. În noua expunere figurează și prestigioasa donație *Madona cu Pruncul* de Francesco Raibolini, care a intrat în patrimoniul muzeului în 2004, grație generozității domnului John Kreuger.

Galeria Națională, situată în corpul Știrbei al muzeului, cuprinde colecția de artă veche românească și colecția de artă românească modernă. Inaugurată în aprilie 2002, Galeria de Artă Veche Românească include piese din provinciile istorice (Țara Românească, Moldova și Transilvania) datând din secolele XIV-XIX. Printre acestea se numără fragmente de frescă, icoane, broderii, manuscrise miniaturate, orfevrărie, sculptură în lemn și piatră. Începând din iulie 2006, Galeria expune și un ansamblu de

Galeria de Artă Europeană
pictură flamandă și olandeză

Galeria de Artă Europeană
pictură spaniolă

obiecte din cositor, ce își propune să readucă în atenția vizitatorilor tipuri de obiecte și tehnici de decorare specifice principalelor ateliere transilvănene. Galeria cuprinde de asemenea un *Tezaur* alcătuit din piese laice și de cult din metale prețioase. **Galeria de Artă Românească Modernă**, care s-a redeschis în martie 2001, deține cea mai valoroasă colecție de pictură și sculptură românească din țară, oferind o imagine cuprinzătoare a evoluției artei naționale din primele decenii ale secolului al XIX-lea și până la mijlocul secolului al XX-lea. Alături de lucrări ale unor mari maeștri precum Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Constantin Brâncuși, Dimitrie Paciurea, Ion Țuculescu, Galeria expune și creații ale unor artiști valoroși mai puțin cunoscuți cum ar fi Corneliu Michăilescu, Nina Arbore, Irina Codreanu sau Petre Iorgulescu-Yor.

Instituție publică a cărei funcționare este asigurată de către Ministerul Culturii și Cultelor, Muzeul Național de Artă al României este finanțat prin subvenții de la bugetul de stat și prin venituri extrabugetare, beneficiind de autonomie și personalitate juridică.

Obiectivele principale ale muzeului sunt evidența, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului de artă plastică și decorativă pe care îl gestionează. În ultimii ani o importanță foarte mare au dobândit-o activitățile expoziționale, precum și cele de educație muzeală și relații cu publicul.

Muzeul Național de Artă al României se numără printre membrii fondatori ai Asociației *Rețeaua Națională a Muzeelor din România*, care a dobândit personalitate juridică în anul 2006.

MNAR

**STRUCTURA
ORGANIZATORICĂ
ȘI PERSONALUL**

Conducerea

Director general: dna Roxana Theodorescu

Director adjunct: dna Rodica Matei

Director adjunct tehnic: arh. Liviu Constantinescu

Director economic: dl Dan Dimitriu

Structura organizatorică a Muzeului Național de Artă al României este următoarea:

- Galeria de Artă Românească (Biroul de Artă Veche Românească, Biroul de Artă Românească Modernă), coordonată de dna Anca Lăzărescu;
- Galeria de Artă Europeană și Orientală (Biroul de Artă Europeană, Biroul de Arte Decorative și Biroul de Artă Orientală), coordonată de dna Carmen Brad;
- Cabinetul de Desene și Gravuri, coordonat de dna Dana Crișan;
- Muzeul Colecțiilor de Artă, Muzeul K. H. Zambaccian și Muzeul Theodor Pallady, coordonate de dna Dana Dragomir;
- Secția Restaurare (pictură ulei, pictură tempera, grafică, sculptură lemn, sculptură piatră, textile, metal, ceramică și sticlă, rame, laboratorul de investigații fizico-chimice), coordonată de dl Bogdan Popescu;
- Serviciul Redacție-Publicații*;
- Secția Educație, Comunicare și Proiecte Culturale, coordonată de dna Raluca Bem Neamu;
- Secția Documentare (bibliotecă, clișotecă, documente, laborator foto), coordonată de dna Doina Cinileanu;
- Serviciul Evidență centralizată a operelor de artă, coordonat de dna Panseluța Durlea;
- Auditorium, coordonat de dna Nicoleta Bârsan;
- Serviciul Resurse Umane, coordonat de dna Luminița Neagu;
- Oficiul Juridic*;
- Serviciul Tehnic*;
- Serviciul Administrativ, coordonat de dl Gabriel Iliescu;
- Serviciul Pază-Supraveghere, coordonat de dl Ștefan Aldescu;
- Serviciul IT*.

* Activitatea acestor secții este coordonată nemijlocit de către direcție.

Cele 395 de posturi aprobate au fost ocupate astfel:

- personal de specialitate (127 - 85 cu studii superioare și 42 cu studii medii): 21 muzeografi, 44 conservatori din care 22 cu studii medii, 45 restauratori (din care 15 cu studii medii), 2 redactori, 9 referenți, 1 tehnoredactor, 2 bibliotecari, 1 arhitect, 2 fotografi
- personal auxiliar (268 - 11 cu studii superioare și 257 cu studii medii): 4 ingineri, 5 economiști, 1 consilier juridic, 4 analiști programatori, 5 tehnicieni, 1 merceolog, 6 contabili, 1 secretar-dactilograf, 7 operatori PC, 4 referenți, 2 casieri, 1 garderobieră, 1 șef de depozit, 1 magaziner, 55 paznici, 11 pompieri, 23 îngrijitoare, 7 manipulanți bunuri, 87 supraveghetori, 42 muncitori.

Muzeul Național de Artă al României administrează de asemenea și **Muzeul Colecțiilor de Artă, Muzeul K.H. Zambaccian și Muzeul Theodor Pallady.**

Conform Hotărârii de Guvern din 26 septembrie 2005, **Muzeul Ion și dr. Nicolai Kalinderu**, aflat în clădirea din strada Dr. V. Sion nr. 2-4, în curs de restaurare și reamenajare, a intrat în administrarea Muzeului Național de Artă al României.

Muzeul Colecțiilor de Artă, redeschis parțial în decembrie 2003, este adăpostit într-o clădire istorică a Bucureștiului, Casa Romanit; muzeul prezintă publicului cincisprezece dintre colecțiile aflate în patrimoniul său, care au aparținut unor personalități ale perioadei interbelice, printre care: Garabet Avachian, Marcu Beza - Hortensia și Vasile G. Beza -, Alexandra și Barbu Slătineanu, Beatrice și Hrandt Avakian, Dumitru și Maria Ștefănescu - col. Gheorghe Preda, Hurmuz Aznavorian. Cele trei încăperi boltite ale pivniței clădirii adăpostesc un **Lapidariu**, care expune pisanii, coloane monumentale și pietre de mormânt provenind de la Mănăstirea Văcărești, ctitorie a domnitorului Constantin Mavrocordat, și de la alte biserici din țară, din timpul domnitorilor Neagoe Basarab, Matei Basarab, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu.

Noaptea muzeelor, 19 mai 2007

Muzeul K.H. Zambaccian prezintă colecția omului de afaceri armean, patron al artelor, Krikor Zambaccian (1889-1962). Colecția - donată statului în 1946 - include alături de lucrări de Nicolae Grigorescu, Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Camil Ressu, Dimitrie Paciurea, câteva tablouri semnate de Delacroix, Corot, Pissaro, Sisley, Bonnard, Cézanne, Utrillo, Derain, Matisse și Picasso. Muzeul păstrează dispunerea inițială a lucrărilor, așa cum a fost concepută de colecționar, oferind vizitatorului posibilitatea de a descoperi autenticitatea unei colecții din prima jumătate a secolului al XX-lea.

Muzeul Theodor Pallady este situat într-una dintre cele mai vechi case de negustori din București - Casa Melik și adăpostește colecția soților Serafina și Gheorghe Răut: peste 800 de desene și gravuri de Theodor Pallady, alături de lucrări de artă europeană și orientală.

Muzeul Național de Artă al României se numără printre instituțiile selectate în anul 2007 pentru a primi finanțare în vederea consolidării, restaurării și modernizării corpului său central, a corpurilor B și C ale Muzeului Colecțiilor de Artă, precum și a Muzeului Ion și dr. Nicolai Kalinderu. Finanțarea a fost posibilă datorită împrumutului oferit României pentru reabilitarea monumentelor istorice de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, și se desfășoară prin Unitatea de Management a Proiectului, aflată în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor.

**ACTIVITĂȚILE
MUZEULUI
ÎN ANUL 2007**

Cercetarea și punerea în valoare a patrimoniului

Activitatea de cercetare a patrimoniului muzeului s-a materializat prin organizarea de expoziții la sediul său, prin participări la expoziții în țară și în străinătate, prin editarea de publicații și prin includerea unor studii în cataloage și periodice de specialitate, atât la nivel național cât și internațional.

Carol Popp de Szathmary
Marină

Expoziții

Muzeul Național de Artă al României a avut un amplu și variat program expozițional, cuprinzând expoziții de artă românească și străină, și a participat la expoziții în țară și străinătate. Muzeul a organizat și două expoziții dedicate operei lui Constantin Brâncuși în Franța și Ungaria, *La face cachée de la „Colonne sans fin”*, la Sediul UNESCO din Paris, și *Constantin Brâncuși la Budapesta*, prezentată la Galeria Institutului Cultural Central European.

Aspect din expoziția
Constantin Brâncuși la Budapesta

Expoziții deschise la Muzeul Național de Artă al României

Aspect din expoziția
Antoine Bourdelle
(1861 - 1929) *vector al modernității*

Dintre expozițiile propuse publicului în anul 2006 au rămas deschise și în 2007:

Antoine Bourdelle (1861 - 1929) vector al modernității. București-Paris, o prietenie franco-română
(27 septembrie 2006 - 4 februarie 2007)

Dosar documentar: Ion Ion la „Vremea”. Desene umoristice și caricaturi de Ion Valentin Anestin (1900 - 1963)
(28 iunie 2006 - 29 aprilie 2007)

Valențe stilistice în creația lui Theodor Pallady
Muzeul Theodor Pallady (22 martie 2006 - 30 martie 2008)

De la mihrab la grădina paradisului. Covoare orientale din colecția Muzeului Național de Artă al României
(20 decembrie 2006 - 1 aprilie 2007)

Atanasio Soldati
Compoziție, 1941

Expoziții deschise în 2007:

Arta abstractă italiană 1910-1960
(17 ianuarie- 25 martie 2007)

Expoziția, inaugurată de E. S., domnul Romano Prodi, Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Italiene, în prezența E.S., domnului Daniele Mancini, Ambasadorul Italiei în România, domnului Adrian Iorgulescu, Ministrul Culturii și Cultelor, domnului Alberto Castaldini, Directorul Institutului Italian de Cultură „Vito Grasso”, doamnei Maria Sica, specialist al Departamentului de Artă Modernă și Contemporană, Direcția Generală pentru Promovare și Cooperare Culturală a Ministerului Afacerilor Externe al Italiei, a fost realizată cu sprijinul Ambasadei Italiei la București și al Institutului Italian de Cultură „Vito Grasso”. În cadrul expoziției au fost prezentate 63 de opere de pictură, sculptură și grafică semnate de cei mai

Schelte Bolswert, *Peisaj cu ruine*, sec. XVII
după o pictură de Pieter Paul Rubens de la Muzeul Național Ermitaj, Sankt Petersburg

importanți artiști italieni ai secolului XX, cum ar fi: Carlo Carra, Giacomo Balla, Alberto Burri, Emilio Vedova, Lucio Fontana, Piero Manzoni sau Giuseppe Capogrossi.
Organizarea expoziției: dl Renato Miracco

Donația de grafică Eugen Gâscă (1908 - 1989)

(15 martie - 27 mai 2007)

Organizată de Cabinetul de desene și gravuri, expoziția a fost prilejuită de o valoroasă donație de artă grafică (158 de piese) oferită muzeului de către doamna Viorica Gâscă în anul 2005, în programul Donații și donatori. După 1989 istoria artei românești a înregistrat un amplu proces de reevaluare a patrimoniului artistic marginalizat în timpul dictaturii totalitare. Este și cazul pictorului și graficianului Eugen Gâscă (1908-1989). Au fost prezentate 140 de lucrări, dintre care 15 picturi împrumutate special pentru acest eveniment din colecția Vioricăi Gâscă, soția artistului.
Organizatorii expoziției: dnele Mariana Vida și Elena Olariu

Wifredo Lam. Cartografie intimă

(26 aprilie - 24 iunie 2007)

Expoziția, vernisată în prezența domnului Joaquin Garrigós, Directorul Institutului Cervantes din București, a domnului Juan Avilio Castillo Vázquez, curatorul expoziției, și a E.S., domnul Manuel Ismael Hermida Medina, Ambasadorul Republicii Cuba la București, a fost realizată în colaborare cu Institutul Cervantes din București și Centrul de Artă Contemporană Wifredo Lam din Havana. Cele 68 de lucrări de grafică expuse (desene, acuarele, gravuri și colaje), realizate între anii 1936-1959, ilustrează evoluția artistică a lui Wifredo Lam (1902-1982), respectiv trecerea de la cubism la suprarealism. Curatorul expoziției: dl Juan Avilio Castillo Vázquez
Organizatorii expoziției: dnele Dana Crișan și Petruța Murvai

Pieter Paul Rubens în gravura secolelor XVII - XIX

(22 iunie - 30 martie 2008)

Expoziția organizată de Cabinetul de desene și gravuri a prezentat 29 de gravuri din colecția Muzeului Național de Artă al României, realizate în atelierul lui Rubens.

Eugen Gâscă,
Autoportret

Wifredo Lam,
Animal de cuatro patas, 1954-1955

Aspect din expoziția *Culorile avangardei. Artă în România 1910-1950*

Aspect din expoziția
*Mobilier provincial francez din
Provența, Normandia și Bretania*

M. H. Maxy, *Madona*, 1923

Structura expoziției a urmărit temele principale ale operei artistului: subiecte religioase, mitologice, portrete și peisaje. Pieter Paul Rubens (1577 -1640) a inclus de timpuriu gravura în practica curentă a atelierului său. Obținând exclusivitate pentru gravurile realizate după lucrările sale, Rubens a lucrat cu cei mai buni gravori ai epocii: Lucas Vorsterman, Christoffel Jeger, Paulus Pontius și Schelte Adams Bolswert. Renumele lui Rubens s-a răsfrânt și asupra gravurilor săi, care au devenit personalități de referință în istoria gravurii secolului al XVII-lea.

Organizarea expoziției: dna Dana Crișan

Mobilier provincial francez din Provența, Normandia și Bretania

(19 mai - 15 iulie 2007)

Inaugurată cu ocazia Zilei Internaționale a Muzeelor, expoziția a adus în atenția publicului 13 piese de mobilier regional francez, din secolele XVIII-XIX, prezentate publicului în premieră. Cel mai bine reprezentat în colecția muzeului și totodată cel mai spectaculos și mai original, mobilierul provincial francez expus cu această ocazie ilustrează faptul că în acest domeniu creativitatea, imaginația și frumusețea nu au fost doar apanajul Parisului și al marilor stiluri, ci al întregii Franțe.

Organizarea expoziției: dna Elena Dobre

Culorile Avangardei. Artă în România 1910-1950

(12 iulie - 2 septembrie 2007)

Organizată în colaborare cu Institutul Cultural Român și cuprinzând peste 100 de lucrări, expoziția a ilustrat contextul avangardei artistice din România, de la operele moderniste din jurul anului 1910 până la montajele realist-socialiste ale deceniului șase. Au fost expuse lucrări de: Pallady, Ressu, Eder, Ziffer, Michăilescu, Maxy, Brauner, Iancu, Segal, Perahim, Țuculescu, provenind din colecțiile a opt muzee: Muzeul Național de Artă al României, Muzeul Național Brukenthal, Muzeul de Artă Constanța, Muzeul de Artă Craiova, Muzeul de Artă Brașov, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Muzeul Porților de Fier din Drobeta Turnu-Severin, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea. Deschisă în luna mai 2007 la Sibiu, apoi la București, expoziția a fost itinerată și la Constanța (septembrie-octombrie), Timișoara (10-30 noiembrie) și Oradea (noiembrie-decembrie).

Aspecte din expoziția
Rodica Maniu - pictură și grafică

Curator coordonator: dl Erwin Kessler
Organizarea expoziției: dl Gheorghe Vida, dnele Ruxandra Dreptu, Mariana Vida și Ioana Vlasiu

Rodica Maniu - pictură și grafică
(20 iulie - 30 septembrie 2007)

Expoziția, incluzând 91 de de lucrări de grafică și pictură, a readus în atenția publicului și a specialiștilor numele unei artiste reprezentative pentru perioada interbelică. În prima perioadă, artista a pictat în special peisaje din Franța și Italia; apoi, după căsătoria cu Samuel Mütznner, alături de care a făcut lungi călătorii, a descoperit farmecul Orientului. Rodica Maniu a intrat în conștiința contemporanilor și prin marinele sale din Dobrogea, Balciac sau Caliacra, prin interesul constant acordat vieții rustice și portretisticii. Organizarea expoziției: dl Alexandru Măciucă și dna Liliana Chiriac

Descoperirea peisajului. Începuturile modernității românești
(25 iulie 2007 - 27 aprilie 2008)

Expoziția organizată de Cabinetul de desene și gravuri a reunit opere din creșterea lui Theodor Aman, Ion Andreescu, Carol Popp de Szathmary, Sava Henția, Henri Trenk, Ion Georghescu. Cele 38 de lucrări prezentate, lucrate în tehnici diverse (acuarelă, creion, cărbune), a evidențiat multiplele fațete ale peisajului ca gen pictural, la începuturile artei moderne românești. Organizarea expoziției: dna Petruța Vlad Murvai

Arta spaniolă din secolul XX. Colecția de artă a Fundației „la Caixa”
(31 octombrie 2007 - 27 ianuarie 2008)

Expoziția, organizată cu ocazia inaugurării primei sucursale a Băncii la Caixa în București, a prezentat în premieră publicului român 24 de lucrări de artă spaniolă din colecția de artă contemporană a Fundației la Caixa, semnate de treisprezece dintre cei mai importanți reprezentanți ai curentelor abstracte din Spania postbelică: Joan Ponç, Antoni Tapiés, Antonio Saura, Luis Feito, Martín Chirino, José Guerrero, Joan Hernández sau Jorge Oteiza. Curatorii expoziției: dl Oscar Pina și dna Nimfa Bisbe
Organizarea expoziției: dl Octavian Boicescu

Rodica Maniu, *Autoportret*

Carol Popp de Szathmary, *Ruine*

Manuel Millares, *Cuadro 61*

Aspect din expoziția
Grigorescu, pictor al naturii

Nicolae Grigorescu,
Femeie la malul mării

Nicolae Grigorescu
Andreescu la Barbizon

Grigorescu, pictor al naturii
(26 octombrie 2007 - 30 martie 2008)

Una din cele mai mari retrospective ale artistului organizate în ultimele decenii, expoziția a fost inaugurată în prezența E.S., domnul Henri Paul, Ambasadorul Franței în România. Cu ocazia comemorării a 100 de ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu, manifestarea a oferit publicului o selecție substanțială de 230 de lucrări de pictură și grafică din colecțiile muzeului, care deține cel mai bogat fond patrimonial Grigorescu. Propunându-și să ilustreze vocația de peisagist a lui Grigorescu, expoziția a inclus atât lucrări celebre, cât și unele mai puțin cunoscute, din toate perioadele sale de creație, având ca temă peisajul.

Organizarea expoziției: dnele Mariana Vida și Monica Enache

Vernisajul expoziției
Grigorescu, pictor al naturii
26 octombrie 2007

Expoziții organizate în străinătate

Constantin Brâncuși fotograf

Budapesta, Galeria Institutului Cultural Central European
(27 martie - 15 aprilie 2007)

La inițiativa Institutului Cultural Român din Budapesta, expoziția organizată în 2006 de Muzeul Național de Artă al României cu ocazia Anului Francofoniei, a fost prezentată și la Budapesta.

Au fost expuse 40 de tiraje moderne după fotografiile originale realizate de Constantin Brâncuși: imagini ale lucrărilor sale, precum și autoportrete ale sculptorului înconjurat de sculpturi.

Organizarea expoziției: Raluca Bem Neamu

La face cachée de la „Colonne sans fin”

Paris, Sediul UNESCO (3-7 septembrie 2007)

Expoziția a prezentat publicului o selecție de 34 de tiraje moderne după fotografiile originale realizate de către inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan în 1937, în timpul montării *Coloanei fără sfârșit* la Târgu Jiu. Realizarea acestor tiraje moderne a fost posibilă grație amabilității dnei Sorana Georgescu-Gorjan, care a pus la dispoziția muzeului clișeele și fotografiile conservate în arhiva tatălui său.

Organizarea expoziției: Alina Skultety

Laios Sepsi
Brigada artistică de agitație

Participări la expoziții organizate în București și în țară

Mișu Popp reprezentant al academismului românesc
Muzeul Național Brukenthal, Sibiu (23 martie - 15 aprilie 2007)
Muzeul de Artă Brașov (25 aprilie-13 mai 2007)

Comunismul în România
Muzeul Național de Istorie a României, București (28 iunie - 15 octombrie 2007)

Mișu Popp
Tânăra în peisaj

Epitaful egumenului Silvan
1437, Mănăstirea Neamț

Ovidiu Maitec,
Eroica

Participări la expoziții organizate în străinătate

Capodopere ale artei europene

Roma, Palatul Quirinale (24 martie - 20 mai 2007)

Organizată sub înaltul patronaj al președintelui Italiei cu prilejul aniversării a 50 de ani de la semnarea tratatului de la Roma, expoziția a reunit lucrări de artă reprezentative din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene. Muzeul Național de Artă al României a expus trei fragmente de frescă provenind de la Biserica Episcopală din Curtea de Argeș, ctitoria lui Neagoe Basarab. Cele trei fresce, opera zugravului Dobromir, pictate anterior anului 1526, au fost prezentate pentru prima oară publicului european, după aproape o sută de ani.

In Praise of God: Anatolian Rugs in Transylvanian Churches 1500-1750

Istanbul, Muzeul Sakip Sabanci (19 aprilie - 19 august 2007)

Organizată cu ocazia ICOC (International Congress on Oriental Carpets), expoziția a inclus 41 de covoare turcești din Anatolia de vest, confecționate în majoritate în celebrele centre Gördes și Uşak, și cumpărate ulterior de negustori sași din Transilvania. Pieselor provenind din patrimoniul unor biserici și muzee românești li s-au adăugat covoare din colecția instituției gazdă, precum și câteva piese împrumutate de la muzee din Ungaria și de la Muzeul de Artă Islamică din Berlin. Muzeul Național de Artă al României a prezentat la această expoziție un *Covor de Transilvania cu nișă* (secolul al XVII-lea).

Europa, Rusia, Europa

Moscova, Galeria de Stat Tretyakov (21 mai - 29 iulie 2007)

Organizată la inițiativa Guvernului Federației Ruse, cu sprijinul Comisiei Comunității Europene, expoziția a reunit lucrări din 46 de muzee de prestigiu din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene (printre care Muzeul Luvru și Muzeul Orsay din Paris, Galeria Borghese și Galeria Spada din Roma, Muzeele Regale de Arte Frumoase din Bruxelles, Galeria Națională din Budapesta sau Galeria Tate din Londra). Muzeul Național de Artă al României a prezentat patru lucrări valoroase: *Epitaful egumenului Silvan* (1437, Mănăstirea Neamț); *Rugăciunea* (1907) și *Bustul lui Petre Stănescu* (1910) de Constantin Brâncuși și ansamblul *Eroica* (1971) de Ovidiu Maitec.

Aspect din expoziția
Capodopere ale artei europene

Constantin Brâncuși
Rugăciune

À l'apogée de l'impressionnisme. La collection Georges de Bellio

Paris, Muzeul Marmottan (10 octombrie 2007 - 3 februarie 2008)

Născut la București în 1828, medicul Georges de Bellio s-a stabilit în Franța în 1850, dedicându-se colecționării de opere de artă. El a devenit unul dintre primii colecționari ai impresioniștilor, alături de Gustave Caillebotte, Théodore Duret, Jean Faure sau Victor Chocquet. Printre artiștii care l-au atras se numără Alfred Sisley, Camille Pissarro, Claude Monet, Pierre-Auguste Renoir, Eduard Manet și Berthe Morisot. Fiica sa, Victorine Donop de Mouchy, a donat în anii 1950 statului francez colecția tatălui său, în care figurează celebra pânză a lui Monet *Impression. Soleil levant*. Expoziția de la Paris a inclus și pictura *Camille / Rochia verde*, de Claude Monet, din patrimoniul Muzeului Național de Artă al României.

Claude Monet,
Camille / Rochia Verde

Activitate editorială

În anul 2007 Muzeul Național de Artă al României a editat publicații care au însoțit manifestările expoziționale:

Donația de grafică Eugen Gâscă (1908-1989) Catalog de Mariana Vida și Elena Olariu (cu rezumate în limbile engleză și franceză), ISBN 978-973-88180-1-9

Mobilier provincial francez din Provența, Normandia, Bretania Catalog de Elena Dobre, ISBN 978-973-88180-3-3

Rodica Maniu (1890-1958) Pictură și grafică Catalog de Alexandru Măciucă și Liliana Chiriac, ISBN 978-973-88180-7-1

Pieter Paul Rubens în gravura secolelor XVII-XIX Catalog de Dana Crișan, ISBN 978-973-88180-9-5

Grigorescu pictor al naturii / Grigorescu peintre de la nature (1838-1907) (ediție bilingvă) Studiu introductiv de Mariana Vida, cronologie și catalog de Monica Enache, ISBN 978-973-88180-2-6

Confluente culturale româno-armene (ediție trilingvă română, armeană, engleză) Catalog de Florența Enache, ISBN 978-973-88180-8-8

La Face cachée de la „Colonne sans fin” Pliant de Alina Skultety

Cu prilejul redeschiderii Galeriei de Artă Europeană au fost publicate albumul și pliantul galeriei:

Galeria de Artă Europeană, ISBN 978-973-88180-4-0

The European Art Gallery, ISBN 978-973-88180-5-7

La Galerie d'Art Européen, ISBN 978-973-88180-6-4

Textul albumului: Octavian Boicescu; textul pliantului: Mălina Conțu

De asemenea, au fost publicate:
Raportul de activitate al Muzeului Național de Artă al României pe anul 2006;
programele educaționale propuse publicului de către Secția Educație, Comunicare și
Proiecte Culturale: *Pasărea ascunsă în piatră*, *Programe propuse școlilor 2007-2009*

S-au mai publicat pliante, texte de sală, afișe, invitații pentru toate
evenimentele organizate pe parcursul anului.

Conservare

Conservarea colecțiilor, activitate caracteristică instituției muzeale, se bucură în cadrul Muzeului Național de Artă al României de atenția susținută a unui important corp de specialiști. Aceștia desfășoară operațiuni specifice, preocupându-se de cercetarea pieselor și de îmbunătățirea condițiilor de conservare. Starea de conservare a întregului patrimoniu este atent supravegheată iar fișele de conservare sunt actualizate permanent. În 2007 au fost amenajate noi depozite pentru colecțiile de artă medievală, arte decorative și artă europeană.

Nicolae Grigorescu
Femeie în grădina
(în timpul restaurării)

Restaurare și investigații fizico-chimice

Anonim german, sec. XVII
Peisaj cu figuri
(în timpul restaurării)

Atelier din Antwerpen, sec. XVI
Fecioara cu Pruncul
(în timpul restaurării)

Activitatea de restaurare a avut în vedere atât obiecte din expunerea permanentă a muzeului, cât și lucrări prezentate în expozițiile sale temporare, acestea fiind incluse în Programul anual de restaurare al instituției, după cum urmează:

- Laboratorul de restaurare pictură ulei (57 lucrări, dintre care: 26 tablouri din patrimoniul Secției de Artă Europeană în vederea redeschiderii galeriei, 29 tablouri din patrimoniul Galeriei de Artă Românească pentru expoziția *Grigorescu, pictor al naturii* și 2 lucrări de pictură care au intrat în colecțiile Secției de Artă Românească Modernă și a Muzeului Colecțiilor de Artă)

- Laboratorul de restaurare pictură tempera (16 lucrări din patrimoniul Secției de Artă Europeană)

- Laboratorul de restaurare grafică (30 lucrări: grafică, gravură, stampe japoneze, pictură japoneză și fotografie aflate în patrimoniul Cabinetului de desene și gravuri, al Secției de Artă Orientală și al Muzeului Colecțiilor de Artă)

- Laboratorul de restaurare sculptură lemn (14 piese din patrimoniul Secțiilor de Arte Decorative și Artă Orientală)

- Laboratorul de restaurare sculptură piatră (11 sculpturi, 10 din patrimoniul Secției de Artă Europeană, 1 din cel al Secției de Artă Orientală)

- Laboratorul de restaurare textile (15 piese din patrimoniul Secțiilor de Artă Orientală, Artă Veche Românească și Arte Decorative și din patrimoniul Muzeului Colecțiilor de Artă)

- Laboratorul de restaurare metal (12 obiecte: 10 piese din bronz patinat din patrimoniul Secției de Artă Românească și 2 piese din cel al Secției de Arte Decorative)

- Laboratorul de restaurare ceramică și sticlă (38 piese: 12 piese de faianță din patrimoniul Secției de Arte Decorative și 26 piese de faianță, terracotta și sticlă din cel al Muzeului Colecțiilor de Artă)

- Laboratorul de restaurare rame (139 rame pentru lucrările din patrimoniul Secțiilor de Artă Românească Modernă, Artă Europeană și Arte Decorative)

Echipamentele din dotarea laboratorului de investigații fizico-chimice au permis efectuarea a 198 de analize cu grade diferite de complexitate, cuprinse în 37

Narcisse-Virgile Diaz de La Peña
Betsabee
(în timpul restaurării)

buletine. Echipa laboratorului a colaborat cu alte muzee din țară și a participat la comisii de specialitate.

Pe parcursul anului 2007, în laboratoarele de restaurare pictură ulei și de restaurare grafică 5 persoane au participat la stagii de practică.

Dnele Mihaela Nacu și Camelia Comșia (laboratorul de restaurare pictură tempera) și dl Aurel Olteanu (laboratorul de restaurare sculptură piatră) au participat la expoziția anuală a Secției de Artă Sacră și Restaurare a Uniunii Artiștilor Plastici, organizată la Galeria Apollo în perioada 8 decembrie 2006 - 15 ianuarie 2007 (*Restaurare și Artă Sacră*). Cu această ocazie, activitatea dlui Aurel Olteanu din cadrul muzeului a fost premiată de Secția de restaurare a Uniunii Artiștilor Plastici.

Întreținere și reparații

Serviciul Tehnic al muzeului desfășoară activități de întreținere și reparații curente atât pentru sediul central, cât și pentru muzeele-satelit, activități specifice în vederea organizării expozițiilor temporare, și se ocupă de achiziționarea și urmărirea modului de funcționare a aparatelor de măsură și control (termohigrografe, dezumidificatoare, umidificatoare).

Stația de climatizare a muzeului

Documentare

Muzeul Național de Artă al României deține o bogată bibliotecă de specialitate, o clișotecă, un laborator foto și o colecție de documente. În cursul anului 2007 au intrat în patrimoniul serviciului: 337 volume - 230 cărți și 107 periodice provenite din achiziții, donații, schimb intern și internațional (din totalul de 46079 cărți și 18345 periodice); 297 piese material fotografic provenind din laboratorul foto (din totalul de 172302 filme, clișee și martori); 67 documente și fotografii document (din totalul de 6805 documente și 3346 fotografii document).

Aspecte din sala de lectură
a bibliotecii muzeului

Conferințe și seminarii

Comunicări:

- *Manifestations symbolistes dans les oeuvres des artistes qui ont participé aux expositions de la Société « La Jeunesse Artistique » entre 1902-1910*, Sesiunea de Comunicări Științifice a Institutului de Istoria Artei George Oprescu, 13 martie (dna Mariana Vida)
- *Les débuts du peintre Octav Băncilă*, Sesiunea de Comunicări Științifice a Institutului de Istoria Artei George Oprescu, 13 martie (dna Ruxandra Dreptu)
- *Grigorescu și gravorii Școlii de la Barbizon*, sesiune dedicată comemorării morții lui Nicolae Grigorescu, Institutul de Istoria Artei George Oprescu, București, septembrie 2007 (dna Mariana Vida)
- *Avangarda în contextul modernității*, Sesiunea Anuală de Comunicări Științifice, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, 15 -17 iunie (dna Ruxandra Dreptu)
- *Epitafe din secolele XVIII-XIX aparținând colecției Muzeului Național de Artă al României*, Sesiunea Științifică anuală a Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Deva, 15-17 iunie (dna Oana Slăvuică)
- *Muzeografia - domeniu al științelor conexe*, Sesiunea Anuală de Comunicări Științifice, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, 15 -17 iunie (dna Iolanda Turcu)
- Conferință despre opera lui Eugen Gâscă la Muzeul de Istorie Naturală Grigore Antipa în cadrul programului *Musafirul de la ora cinci*, 31 martie 2007 (dna Mariana Vida)
- *Relația Biserică - Monarhie în timpul regelui Ferdinand*, Sesiunea națională de istorie, istoria artei și artă decorativă *Cotrocenii în istorie*, ediția a XII-a, Muzeul Național Cotroceni, mai 2007 (dra Carmen Tănăsioiu)
- *Portrete regale pe pelicula de celuloid - filme documentare, actualități, ediții speciale, filme artistice*, Sesiunea *Regina Maria*, iulie 2007, Muzeul Bran (dra Carmen Tănăsioiu)
- *Expresii ale sincretismului artistic în peisajul bucureștean; relația colecționar-artist*, Sesiunea Națională de Comunicări Științifice *Rolul muzeelor memoriale în muzeografia românească*, Muzeul Național Nicolae Iorga, Vălenii de Munte, 5-7 ianuarie (dna Florența Enache)

- *About Peleş Castle's Royal Photograph Archive in Romania*, Bratislava, 2007 (dra Carmen Tănăsioiu)
- *The Monitorship Project Regarding the Microclimate in the National Museum of Art of Romania*, Museum Microclimates Conference, Copenhaga, noiembrie 2007 (dra Carmen Tănăsioiu)
- *Reconstrucția virtuală a unui fragment de covor de rugăciune otoman din sec. XVI-XVII*, a 11-a ediție ICOC International Conference on Oriental Carpets, Istanbul, 18 - 22 aprilie (dna Luiza Gherghinescu și dl Mircea Dunca)
- *Premiul Ministerului Culturii și Cultelor pentru cercetare: Proiectul European Molab 2005*, a 33-a Conferință Națională de restaurare, Muzeul Național de Istorie al Ungariei, Budapesta, 29 ianuarie -1 februarie (dl Mihai Lupu)
- *Tehnica de broderie bizantină în textilele medievale românești*, a 33-a Conferință Națională de restaurare, Muzeul Național de Istorie al Ungariei, Budapesta, 29 ianuarie -1 februarie (dna Ileana Crețu)
- *Materiale folosite la manuscrisele românești din secolele XVI-XIX, Stereomicroscopie și Materiale folosite la țesăturile chineze din secolele XVIII-XIX, analize microchimice*, TECHNART 2007 (Tehnici nedistructive și microanalitice în artă și patrimoniu cultural) Universitatea din Lisabona, Lisabona, 25-27 aprilie (dl Mihai Lupu și dna Ileana Crețu)
- *Acoperământul de mormânt al Mariei de Mangop de la Mănăstirea Putna - conservare preventivă*, Conferința Internațională *Tendințe în Conservarea Preventivă* și Sesiunea Națională de Conservare - Restaurare, Muzeul *Astra*, Sibiu, 26-29 septembrie (dna Ileana Crețu și dl Mihai Lupu, în colaborare cu dl Robert Croitoru)
- *Indigoul în pictura românească în tempera, secolele XV-XIX*, cea de-a 26-a conferință DHA (Dyes in History and Archeology), organizată la Viena de către Universitatea de Arte aplicate din Viena, Muzeul de Istorie Naturală Viena și Institutul Olandez pentru Patrimoniu Cultural din Amsterdam, 7-10 noiembrie (dl Mihai Lupu în colaborare cu dl Ioan Istudor)
- *Analiza coloranților din textile medievale românești, secolele XV-XVII*, cea de-a 26-a conferință DHA (Dyes in History and Archeology), organizată la Viena de către Universitatea de Arte aplicate din Viena, Muzeul de Istorie Naturală Viena și Institutul

Olandez pentru Patrimoniul Cultural din Amsterdam, 7-10 noiembrie (dna Ileana Crețu în colaborare cu dnele Inna Vandenberghe KIK/ IRPA, Belgia și Irina Petroviciu INCCR)

- *Povestirea interpretată (storytelling)*, conferința *Muzeul astăzi. Dincolo de propriul spațiu* organizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, 28 ianuarie (dra Angelica Iacob)

- *In Between Spaces*, conferința *Muzeul astăzi. Dincolo de propriul spațiu* organizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, 28 ianuarie (dra Mălina Conțu)

- *Developing public programs for an art museum: a Romanian case study*, a III-a Conferință Anuală Regională Muzeală cu tema *Diversificarea experienței muzeale. Un simpozion pe tema educației muzeale și a marketingului muzeal*, organizată de Ministerul Culturii și Cultelor, Muzeul Național de Artă al României, The Fund for Arts and Culture in Central and Eastern Europe, 21-25 octombrie (dra Angelica Iacob)

- *In the mood for... Dada*, conferința *Dada East: Românii de la Cabaret Voltaire*, Muzeul Național Brukenthal, Sibiu, 30 martie (dnele Doina Anghel și Angelica Iacob)

- *Programe educative pentru școli*, prezentare pentru profesori de istorie, susținută în cadrul unei acțiuni metodice organizată de Inspectoratul Școlar al Municipiului București, 14 martie (dra Cristina Adam)

Participări:

- Conferința Națională a specialiștilor din domeniul protejării patrimoniului cultural național, organizată de Ministerul Culturii și Cultelor, Sibiu, 29-31 martie (dnele Rodica Matei și Carmen Brad)

- *Zilele Muzeului Țării Crișurilor*, ediția a XI-a, Oradea, 14-20 mai (dnele Rodica Matei și Carmen Brad)

- Adunarea Generală a membrilor Asociației *Rețeaua Națională a Muzeelor din România*, Muzeul Național al Satului *Dimitrie Gusti*, 12 aprilie (dra Angelica Iacob)

- Conferința *Muzeul astăzi. Dincolo de propriul spațiu* organizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, 28 ianuarie (dnele Veronica Leca, Iulia Iordan)

- Workshop *Muzeotehnică, servicii muzeale, comunicare*, organizat de Ministerul Culturii și Cultelor, 31 ianuarie (dna Despina Hașegan)
- *Séminaire européen des conservateurs*, organizat de Ministerul Culturii și Comunicării din Franța, Maison des Cultures du Monde, École du Louvre, INHA și INP, Paris, 11-16 iunie (dna Mariana Vida)
- Al X-lea Congres al Asociației Internaționale a Curatorilor Artei Olandeze și Flamande (CODART), *Dutch and Flemish Art in France*, Paris (sub egida Fundației Custodia și a Muzeului Louvre), 11-17 martie (dna Dana Crișan)
- Întâlnirea anuală European Museum Forum și decernarea Premiilor EMYA, 2-5 mai, Alicante (dna Raluca Bem Neamu)
- Colocviu internațional *Voir la peinture dans le noir*, Musées Royaux de Beaux-Arts de Belgique, Bruxelles (dra Clara Trăistaru)
- WAMO, întâlnirea reprezentanților rețelelor de muzee din lume, inițiată de Rețeaua Muzeelor Canadiene și desfășurată la Muzeul de Artă Populară din Viena, 20 august (dra Angelica Iacob)
- NEMO, întâlnirea rețelelor de muzee din Europa, Riga, 23-25 noiembrie (dra Angelica Iacob)

Studii și articole

- Mariana Vida, *Tradiționalism, modernism și avangardă. Repere cronologice 1910-1948*, contribuție la catalogul *Culorile Avangardei. Arta în România 1910-1950*, Institutul Cultural Român, Muzeul Național Brukenthal, ISBN 978-973-577-528-5; *Margareta Sterian. Opera pictată*, Fundația Mathesis și Editura Alicat, București, 2007, ISBN 978-973-883-204-6; *Manifestations symbolistes dans les oeuvres des artistes qui ont participé aux expositions de la Société „La Jeunesse Artistique” entre 1902-1910*, „Revue Roumaine d'Histoire de l'Art”, 2007; *Participation des artistes étrangers aux expositions internationales du groupe „Contimporanul” à Bucarest (1924 et 1935)*, „Plural”, 2007

- Ruxandra Dreptu, *Călătorea în imposibilul cotidian. Cuvinte despre Corneliu Michăilescu*, contribuție la catalogul *Culorile Avangardei. Arta în România 1910-1950*, Institutul Cultural Român, Muzeul Național Brukenthal, ISBN 978-973-577-528-5

- Oana Slăvuică, *Epitafe din secolele XVIII-XIX aparținând colecției Muzeului Național de Artă al României*, revista „Sargetia”, nr. XXXIV, Deva

- Iolanda Turcu, *Muzeografia - domeniu al științelor conexe*, revista „Sargetia”, nr. XXXIII, Deva

- Mircea Dunca, *De la mihrab la grădina paradisului*, „Ziarul financiar” / „Ziarul de duminică”, 2 februarie 2007

- Raluca Bem Neamu, *Anatomie cu strigăte pe hârtie*, „Dilema Veche”, nr. 170, 12 mai 2007, *Ghid prin arta europeană a României*, „Dilema Veche”, nr.178, 5 iulie 2007

- Angelica Iacob, colaborare permanentă la ediția în limba română a revistei americane „JAMA”

- Cosmin Ungureanu, *Antoine Bourdelle și Anastase Simu la MNAR și Galeria de Artă Europeană „post festum”*, în „Observator cultural” nr. 356 (25-31 ianuarie), nr. 385 (16-22 august); *Invitație în Galeria de Artă Veche Românească*, „Magazin istoric”, nr. 484 (iulie), *Nicolae Grigorescu în 2007*, „Time out București”, nr. 44; *Jacopo Tintoretto și „Bunavestire” de la București*, „Magazin istoric”, nr. 488 (noiembrie)

- Doina Anghel, *In the mood for... Dada*, contribuție la catalogul expoziției *Dada East: Românii de la Cabaret Voltaire. Stockholm 29.09.2007-28.10.2007*, Cabaret Voltaire Zürich, E-cart.ro București, ISBN 978-973-0-05191-9

- Despina Hașegan, *Noua ofertă de programe educative pentru școli și grădinițe a Muzeului Național de Artă al României*, „Revista muzeelor”, nr. 1/2007

Stagii de perfecționare

Organizate de Centrul de Pregătire Profesională în Cultură din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor:

- Curs *Muzeologie generală* (dnele Lucreția Pătrășcanu și Alina Skultety și dra Mălina Conțu)

- Curs *Conservare preventivă a bunurilor culturale* (dnele Judit Balko, Maria Coroian, Monica Enache, Iuliana Ghiță, Paula Luca, Anca Miroi și Victoria Oancea)

- Curs *Restaurare bunuri culturale* (dna Cornelia Negoci)

- Curs *Operator texte și imagine* (dnele Manuela Mîtu și Anișoara Păduraru)

- Curs *Designer Web* (dna Iulia Iordan)

- Master *Teoria și practica imaginii*, Centrul de Excelență în Studiul Imaginii, Universitatea de Arhitectură din București *Ion Mincu* (dnele Iulia Iordan, Veronica Leca)

- Training *Fonduri structurale și management cultural* în cadrul proiectului *Regio. Muz*, organizat de Rețeaua Națională a Muzeelor din România și finanțat cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național (drele Mirela Rădulescu și Clara Trăistaru)

- *Reducing risks to collections*, curs organizat de ICCROM, în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor din România, Institutul Național de Conservare din Olanda (ICN) și Institutul Național de Conservare din Canada (CCI), Sibiu, 17 iunie - 6 iulie (dna Emanuela Cernea)

- Bursă de cercetare la Biblioteca Națională din Roma, oferită de Ministerul

Culturii și Cultelor din România și Ministerul Afacerilor Externe al Italiei (dnele Cristina Adam și Alina Pătru)

- Curs *Limba engleză* organizat de British Council România (dnele Costina Anghel, Judit Balko, Emanuela Cernea, Iuliana Ghiță, Lucreția Pătrășcanu, Zoe Pop, Alina Skultety, Oana Slăvuică, dnele Monica Enache și Carmen Tănăsioiu și dl Mihai Balko)

- Master *Audit Financiar și Consiliere*, Academia de Studii Economice (dna Silvia Podgoreanu)

- Curs *Specializare fochist* organizat de Interom Instit Tehnologic (dnii Pavel Băețică și Costin Voicu)

- Curs *Cadru Tehnic PSI* organizat de Prometeu Consulting (dl Alexandru Iliescu)

Ioan Andreescu, *Peisaj*
(achiziție 2007)

Evidența și creșterea patrimoniului

Activitățile Serviciului Evidența Centralizată a Operelor de Artă au vizat inventarierea fondurilor neînregistrate încă în evidențele muzeului și a celor cu înregistrări perfectibile, întocmirea documentațiilor necesare care au stat la baza actelor juridice privind intrările în patrimoniu și care au servit în litigiile muzeului, verificarea inventarelor din secții conform programărilor. Au fost inventariate 116 opere de artă care au intrat în patrimoniul Muzeului Național de Artă al României, iar 186 lucrări au fost înregistrate în registrul de evidență al operelor de artă clasate în categoria juridică TEZAUR.

În anul 2007, patrimoniul muzeului s-a îmbogățit prin achiziții și donații. Printre achiziții se numără 2 lucrări de pictură europeană, 4 lucrări de artă decorativă, 2 manuscrise, 25 de carnete cu schițe și însemnări de Nicolae Vermont, 11 desene de Octav Smigelschi, 4 miniaturi din secolele XVIII-XIX, un desen de Gheorghe Petrașcu, o icoană cretană din secolul XVIII, o icoană din Țara Românească realizată de Mincu Zugravul (ante 1819), 2 gravuri de Léon Lebègue, ilustrații la volumul *Fêtes Galantes* de Paul Verlaine (1913), precum și un volum bibliofil, Théodore Duret, *Histoire des Peintres Impressionnistes - Pissaro, Claude Monet, Sisley, Renoir, Berthe Morisot, Cézanne, Guillaumin* (Paris, H. Floury Editeur, 1919) cu numeroase ilustrații între care 3 gravuri originale de Auguste Renoir și Armand Guillaumin. Acestea li se adaugă lucrări valoroase de artă românească modernă de Ioan Andreescu, Ștefan Luchian, Theodor Pallady, Francisc Șirato, Gheorghe Petrașcu, Teodorescu Sion.

Cele mai importante donații au fost: Donația Georgeta-Ana Brătescu (34 lucrări de grafică ale artistei), Donația Dan Nasta (18 lucrări de grafică de Mircea Marosin) și Donația Adina Nanu (2 lucrări de sculptură). La acestea se adaugă 4 picturi de Eugen Crăciun, donate de dna Mihaela Crăciun și dl Daniel Alexandru Crăciun, 4 lucrări de grafică de Mariana Popa, donate de artistă, un pastel donat de dl Dumitru Ciocoreanu, precum și o piesă de costum donată de dnele Maria Dumitrescu și Eugenia Petreanu.

Programe și servicii oferite publicului

Secția Educație, Comunicare și Proiecte Culturale a asigurat mediatizarea și promovarea manifestărilor organizate de Muzeul Național de Artă al României prin elaborarea comunicatelor de presă și pregătirea conferințelor de presă, a desfășurat o serie de programe adresate publicului, precum și alte activități de comunicare și imagine.

- **Ghidaje generale și tematice, în limbile română, engleză și franceză:** 175
- **Programe educative pentru școli și grădinițe:** 322 vizite active și 273 cursuri în atelierul de creație, la care au participat aproximativ 5000 de elevi (clasele I-XII) și preșcolari, însoțiți de profesori, învățători sau educatori
- **Programe pentru familii:** 123, la care au participat 4150 de copii și părinți
- **Programe în spațiul ludic *Pasărea ascunsă în piatră*:** 23, la care au participat 350 copii și 260 părinți
- **Programe pentru adulți** de care au beneficiat 515 participanți: *Rendez-vous cultural* (15 seminarii), *Un ceas pentru artă* (21 ghidaje tematice în regim de gratuitate) și *Opera sub clar de... lupă* (3 prezentări în regim de gratuitate, fiecare centrată în jurul unei opere)
- **Programe educative pentru copii:** 42, în cadrul programului *Școala de sâmbătă*, la care au participat 610 de copii, organizate la Muzeul Theodor Pallady
- **Programe educative în regim de gratuitate pentru copii protejați de centre de plasament, asociații și fundații, precum și pentru copii cu handicap fizic și probleme psihice ușoare**, la cererea instituțiilor autorizate: 36 vizite active și 27 cursuri în atelierul de creație, la care au participat 450 copii
- **Programe educative susținute în muzeu de cadrele didactice participante la training-ul *Vizite active la Muzeul Național de Artă al României*:** 15 (o parte dintre programe fiind asistate de un reprezentant al departamentului de educație din muzeu)

Evenimente speciale:

- *Arta pe portativ*, program special pentru copii organizat cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, 2 iunie 2007
- Performance *Mască, personaj sau un altfel de limbaj*, realizat de liceeni în

expoziția *Arta abstractă italiană*, 3 și 24 martie 2007

- *Corpuri în oglindă* - spectacol-instalație de dans contemporan și artă video realizat în colaborare cu Asociația *Art Link*, prezentat cu ocazia *Noptii muzeelor*, 19 mai 2007

- *La chasse au trésor francophone*, proiect derulat la Muzeul K.H. Zambaccian și inițiat de lectorii de limbă franceză de la Academia de Științe Economice București, Universitatea București, Universitatea Politehnică București și UTCB - 20 aprilie

Un eveniment important al anului l-a constituit inaugurarea spațiului interactiv de inițiere în opera lui Constantin Brâncuși dedicat copiilor între 4 și 14 ani, *Pasărea ascunsă în piatră*, care a avut loc pe 30 noiembrie 2007. La inaugurare au participat dl Alain Seban, Președintele Centrului Georges Pompidou din Paris și E.S., dl Henri Paul, Ambasadorul Franței în România. Prezentat în premieră în România, acest atelier a fost conceput și realizat de către specialiștii în educație ai Muzeului Național de Artă Modernă - Centrul Georges Pompidou din Paris și donat în 2007 muzeului, după ce a fost itinerat în mai multe țări europene. Atelierul *Pasărea ascunsă în piatră* este structurat în opt module interactive ce transpun „în joc” tematica și vocabularul plastic al operei lui Constantin Brâncuși: materiale, unelte, forme, oferind copiilor posibilitatea de a se familiariza cu lucrările maestrului și de a descoperi secretele sculpturii moderne.

Zile de gratuitate pentru copii, tineri și seniori:

- *Ziua Internațională a Copilului*, inițiată de Ministerul Culturii și Cultelor (1 iunie)

- *Noaptea albă pentru tineri*, inițiată de Autoritatea Națională pentru Tineret și Ministerul Culturii și Cultelor (4 mai)

- *Vizitarea muzeului în regim de gratuitate de către studenți în cadrul Festivalului Studențiată*, organizat de Uniunea Națională a Studenților din România (5-11 noiembrie)

- *Vizitarea muzeului în regim de gratuitate de către studenți în cadrul*

evenimentului *UNIFEST Festivalul studenților din România*, organizat de Uniunea Studenților din România (14-18 noiembrie)

- Vizitarea muzeului în regim de gratuitate de către seniori, membri ai Clubului Seniorilor (21 martie)

Nocturne și zile de gratuitate la Muzeul Național de Artă al României:

- *Ziua Europei*, la inițiativa Ministerului Culturii și Cultelor (11 mai)

- *Ziua Internațională a Muzeelor*, inițiată de Consiliul Internațional al Muzeelor - ICOM (18 mai)

- *Noaptea Muzeelor*, proiect internațional inițiat de Ministerul Culturii și Comunicării din Franța (19 mai)

- *Zilele Europene ale Patrimoniului*, organizate la inițiativa Consiliului Europei și a Uniunii Europene (22 septembrie)

Conferințe tematice, seminarii și training-uri:

- *Rădăcinile cubaneze ale lui Wifredo Lam*, conferință susținută de Juan Avillio Castillo Vazquez în cadrul expoziției *Wifredo Lam. Cartografie intimă* (26 aprilie).

- *Diversificarea experienței muzeale. Un simpozion pe tema educației muzeale și a marketingului muzeal*, a III-a Conferință Anuală Regională Muzeală, organizată de Ministerul Culturii și Cultelor, Muzeul Național de Artă al României, The Fund for Arts and Culture in Central and Eastern Europe, la care au participat peste 30 de specialiști din străinătate și 100 de specialiști din țară (21-25 octombrie).

- *Vizite active la Muzeul Național de Artă al României*, training organizat în parteneriat cu Casa Corpului Didactic, la care au participat 33 cadre didactice (16-20) aprilie; prezentări susținute de dnele Raluca Bem Neamu și Despina Hașegan și drele Angelica Iacob și Mirela Rădulescu.

Spectacole:

- *Concert de muzică veche* susținut de ansamblul *Collegio stravagante* cu ocazia inaugurării Galeriei de Artă Europeană (21 iunie).

- *Musique ancienne. Musiques aux musée*, stagione de muzică veche organizată în

parteneriat cu Institutul Francez din București și Ambasada Franței (23 mai, 10 iunie, 9 octombrie, 10 octombrie, 18 noiembrie).

Site-ul Muzeului Național de Artă al României, www.mnar.arts.ro, a fost lansat la 1 martie 2007.

În cursul anului 2007, de programele și serviciile muzeului a beneficiat un număr total de 8100 de vizitatori.

PREMIILE MARGARETA STERIAN (4 decembrie 2007)

La ediția din 2007 a Premiilor *Margareta Sterian* pentru creație muzeografică și plastică, inițiate în anul 1993, juriul alcătuit din d-nele Rodica Matei, Angelica Iacob, Doina Anghel, Ioana Vlasiu și d-nii Gheorghe Vida, Pavel Șușară și Mircea Barzucă, executorul testamentar al Margaretei Sterian, a hotărât decernarea următoarelor premii:

- Premiul pentru creație muzeografică: expoziția *Mișu Popp - Reprezentant al academismului românesc* (Muzeul Național Brukenthal, 23 martie - 15 aprilie 2007, curator dna Elena Popescu); expoziția *Culorile grădinii în peisajul românesc 1850-1955* (Muzeul Național de Artă al României, 24 august - 26 noiembrie 2006, curatori d-nele Rodica Matei, Denia Mateescu și Ruxandra Dreptu).

- Premiul pentru creație plastică: dl Ciprian Paleologu pentru expoziția *Oriunde e nicăieri* (Galeria Simeza, 30 noiembrie - 18 decembrie 2006); dl Roman Tolici pentru expoziția *Desene recente* (Galeria Posibilă, 3 martie - 16 aprilie 2006, curator dl Matei Câlția).

Personalități care au vizitat Muzeul Național de Artă al României în anul 2007

Imagini din timpul vizitei
domnului Henry Kissinger
la Muzeul Național de Artă al României

Doamna Dorrit Moussaieff, soția Președintelui Republicii Islanda
Doamna Maria Bănescu, soția Președintelui României
Doamna Erzsébet Sólyom, soția Președintelui Republicii Ungare
Doamna May Papoulia, soția Președintelui Republicii Elene
Domnul Alain Seban, Președintele Centrului Georges Pompidou din Paris
Domnul Aluja Jaime, Președintele Academiei Regale din Spania
Dr. Manfred Schmitz-Kaiser, Consul Onorific al României pentru Landul Baden-
Württemberg

Excelența Sa, domnul Romano Prodi, Președintele Consiliului de Miniștri al
Republicii Italiene

Excelența Sa, domnul Ambassador Donato Chiarini, Șeful Reprezentanței Comisiei
Europene în România

Excelența Sa, domnul Daniele Mancini, Ambasadorul Italiei în România

Excelența Sa, domnul Henri Paul, Ambasadorul Franței în România

Excelența Sa, domnul Juan Pablo García-Berdoy Cerezo, Ambasadorul Regatului
Spaniei în România

Domnul Gagik Harutyunyan, Președintele Curții Constituționale din Armenia

Alteța Sa Regală Prințul Moștenitor Frederik al Regatului Danemarcei și Alteța Sa
Regală Prințesa Moștenitoare Mary

Alteța Sa Regală Prințesa Ecaterina a Serbiei și Iugoslaviei

Alteța Sa Regală Prințesa Ana de Bourbon-Parma, Alteța Sa Regală Prințesa
Margareta a României, Alteța Sa Regală Principele Alexandru II și Alteța Sa
Regală Principele Radu de Hohenzollern-Veringen

Alteța Sa Regală Prințesa Muna Al-Hussein, Președinte al Consiliului pentru
Asistență Medicală din Regatul Hașemit al Iordaniei

Domnul Henry Kissinger, laureat al premiului Nobel pentru pace

ASOCIAȚIA PRIETENII MUZEULUI NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI

FRIENDS
OF THE NATIONAL MUSEUM
OF ART OF ROMANIA

Consiliul de administrație:

Președinte

Marialaura Ciampoli Musneci

Vicepreședinte

Gabriela Tudor

Trezorier

Serge Gonvers

Membri

Peter Braun

Sarah Einik

Cristina Dăianu

Diana Hurduc

Dana Patrichi

Paulette Prelea

Steven van Groningen

Director executiv

Alexandru Tănase

Legal constituită în 1999, Asociația *Prietenii Muzeului Național de Artă al României* este prima organizație de acest tip din România. Ea este recunoscută atât la nivel național (a participat la seminarii și training-uri organizate de Ministerul Culturii, Consiliul European, Comisia Europeană), cât și la nivel internațional, fiind membră a *Federației Internaționale a Prietenilor Muzeelor*.

Asociația, care funcționează pe bază de voluntariat, a dobândit de-a lungul anilor o experiență deosebită în managementul organizației nonprofit și organizarea de spectacole sau evenimente având drept scop strângerea de fonduri pentru finanțarea diferitelor proiecte ale muzeului.

Asociația *Prietenii Muzeului Național de Artă al României* s-a aflat alături de conducerea și echipa muzeului cu prilejul redeschiderii Galeriei de Artă Europeană, a Galeriei de Artă Românească Modernă, a Galeriei de Artă Veche Românească și a Muzeului Colecțiilor de Artă.

În anul 2007, cu sprijinul Asociației *Prietenii Muzeului Național de Artă al României* au fost achiziționate materiale pentru Atelierul de creație și a fost continuat proiectul de realizare a audio-ghidului pentru Galeria de Artă Veche Românească.

Pe 10 decembrie, Asociația *Prietenii Muzeului Național de Artă al României* a organizat Sărbătoarea Bradului de Crăciun pentru copii. *Corul Studenților* și corul Asociației *Light into Europe* au interpretat colinde în timp ce Moș Crăciun a împărțit daruri copiilor.

Nicolae Grigorescu
Țărancă pe iarbă

SPONSORI

Activitățile Muzeului Național de Artă al României au fost posibile și datorită ajutorului material sau în servicii acordat de:

BRD Groupe Societé Générale

PARTENERI MEDIA

TVR Cultural

RFI România

Radio România Actualități

Cotidianul

Time Out București

Dilema Veche

Șapte Seri

24FUN

Cotidianul.

SAPTE SERI
SAPTE SERI

24-FUN

Aspect din atelierul
„Pasărea ascunsă în piatră”

PARTENERI

Institutul Italian de Cultura „Vito Grasso”

Institutul Francez

Institutul Cervantes

Centrul Georges Pompidou - Muzeul de Artă Modernă, Paris.

VENITURI ȘI CHELTUIELI 2007

	mii lei
I. VENITURI TOTALE din care:	21.659
	19.944
1.ALOCAȚIE BUGETARĂ	139
2.SPONSORIZARE	1.576
3.VENITURI PROPRII formate din:	238
taxe intrare	58
vânzări publicații	5
taxe ghidaj	5
comision vânzări publicații	11
taxe fotografiere	2
prestări servicii	1.257
altele	
TOTAL VENITURI	21.659
II CHELTUIELI TOTALE din care:	21.659
1.CHELTUIELI DE PERSONAL din care:	7.664
obligații către stat (taxe salariale)	1.783
drepturi salariale	5.881
altele	-
2. CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII din care:	10.244
încălzit, iluminat	2.020
apă, canal, salubritate	176
altele	8.048
3. CHELTUIELI DE CAPITAL (investiții)	3.751
TOTAL CHELTUIELI	21.659

Small white label next to the left painting.

Small white label next to the central painting.

Small white label next to the right painting.

Cuprins

MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI	3
STRUCTURA ORGANIZATORICĂ ȘI PERSONALUL	5
ACTIVITĂȚILE MUZEULUI ÎN ANUL 2007	9
Cercetarea și punerea în valoare a patrimoniului	10
Expoziții	11
Activitate editorială	21
Conservare	23
Restaurare și investigații fizico-chimice	24
Întreținere și reparații	26
Documentare	27
Conferințe și seminarii	28
Studii și articole	32
Stagii de perfecționare	34
Evidența și creșterea patrimoniului	36
Programe și servicii oferite publicului	37
Premiile Margareta Sterian	41
Personalități care au vizitat Muzeul Național de Artă al României	43
Asociația Prietenii Muzeului Național de Artă al României	44
Sponsori	46
Parteneri media	47
VENITURI ȘI CHELTUIELI 2007	49

Muzeul Național de Artă al României

Calea Victoriei, nr. 49-53, cod 010063, București

Telefon: 315 51 93; 314 81 19; 313 30 30

Fax: 312 43 27

E-mail: national@art.museum.ro

Site: www.mnar.arts.ro

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1 ianuarie, Duminica Paștelui, 25 decembrie

MUZEUL COLECȚIILOR DE ARTĂ

Calea Victoriei, nr. 111, cod 010071, București

Telefon: 211 17 49; 212 96 41; 212 96 42

Sâmbătă - miercuri 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: joi, vineri, 1 ianuarie, Duminica Paștelui, 25 decembrie

MUZEUL ZAMBACCIAN

Strada Muzeul Zamaccian, nr. 21 A, cod 011871, București

Telefon: 230 19 20

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1 ianuarie, Duminica Paștelui, 25 decembrie

MUZEUL THEODOR PALLADY

Strada Spătarului, nr. 22, cod 020772, București

Telefon: 211 49 79

Miercuri - duminică 11.00 - 19.00 (mai-septembrie)

10.00 - 18.00 (octombrie-aprilie)

Închis: luni, marți, 1 ianuarie, Duminica Paștelui, 25 decembrie

În prima miercuri a fiecărei luni și pe 18 aprilie (Ziua Internațională a Muzeelor), intrarea la Muzeul Național de Artă al României și la muzeele aflate în subordinea sa este gratuită.